

Pijpelijntjes

Jacob Israël de Haan

Uitgeverij Diderot

Pijpelijntjes

Huiszoeking	5
Verhuizen	13
Zwerfdag	21
Riool	29
Toen Sam weg was	37
Dood van den witten dief	45
Menschen op de thee en niet voor meisjes	53
Duitsche juffrouw	63
Meid en Sam	71
Kippelol	79
De jongen	87
Boevendag	95
Malle begrafenis	103
Lieve student	111
(Nog een avondje)	119
Schobberjongen	127
Celboef	135
Celboef	143
Boevendiner	153
Liefhebberijcomédie	161
M'neer Frits	169
De meid van Sam	177
Artsdag	185
De laatste	193

Huiszoeking

Daar is een tijd van komen, daar is een tijd van gaan. Onze tijd van gaan was er. De Flesch kwam 't ons zelf zeggen. We hadden pas gegeten. Brood, een stukje kaas, slappe thee en 't regende. Onze kanten overgordijnen waren in de wasch, alleen de rolgordijnen hingen vierkant-wit, hard wit voor 't raam en 't waterwitte zonlicht spookte soms hevig of was weg ineens, luguber.

Sam lag achterover in zijn luie stoel met z'n handen om z'n hoofd en z'n beenen rechtuit, dicht waren zijn oogen. Hij had verdriet en ik bekeek hem. Het regende kalmpjes.

Toen kwam de Flesch binnen, op haar oude pantoffels heel stil.

'Goeie-morgen, heere.'

'Dag juffrouw.'...

'Is m'neer Sam niet goed?'...

Bij de tafel stond ze af te nemen, bordjes op de broodbak en 't vloodje op de bordjes. Hard rammelde ze de stilte stuk en dan alles in haar boezelaar... en toen resoluut:

'Ja, heere, ik zal 't u maar segge, maar d'r moet een verandering komme... u zal u van 'n andere kamer moeten voorzien... ik ga verhuizen.'...

'Zoo juffrouw... zoo ineenen, midden in de maand?'

'Midden in de maand... nou, wat hindert dat? Ik heb hier ommers een weekwoning... ik ga Maandag al.'

'Ja, maar juffrouw, wij hebben toch bij de maand gehuurd.'...

'Och Joop, klets nou niet tegen d'r... ze gaat net zoo min verhuizen as wij, maar ze het natuurlijk beter kenne verhuren en nou moeten wij d'r af. 't Is netjes.'

'Nee, juffrouw, daar het meneer Sam nou toch gelijk in, netjes is 't niet, dat moet ik ook zegge.'

'Netjes... netjes... wie praat d'r van netjes, iedereen zoekt z'n voordeel, u net zoo goed as ik. Ik breek m'n heele huishouë op, ik gaan in een conditie.'...

'Donder dan eerst de kamer uit, zeg.'

'Affijn, ik zie 't wel, m'neer Sam het weer een booze bui... maar ik heb 't u gezegd.'...

Sam lag weer in zijn luie stoel, waaruit hij niet op was geweest. Het regende ruischend, over de ramen rotelde de wind, die de dikke droppels dun langs 't glas uitsloeg. Ik keek er naar. De straat was leeggeregend. Onder een broodkar zat een hond met natte haarbosjes op z'n rug, de broodjongen in een portiek.

'Zeg, Sam een mooie lol nou te verhuizen, we zitten net goed hier.'...

'We verhuizen niet... we blijven stil hier.'...

'Toe nou, maak nou geen herrie... as ze ons kwijt wil, moeten we d'r toch af... ik zal wel wat anders zoeken.'...

'Ik verdom 't ten minste, om in dien regen te lopen... zeg, asjeblijft niet weer boven een stal.'...

'Nee... dan zal ik maar dadelijk gaan.'...

'Ja, dat 's goed... ik heb koppijn, ik ga slapen.'...

'Zoo, je laat mij maar in den regen lopen.'...

'O, moeten we soms alle twee... ga niet... laat maar stil duvelen, 't zal gerust wel op z'n pootjes terecht komen.'...

'Nou dag.'...

Vlak op de straatdeur stond de wind en ik had 'm net van voren. Ziezoo nou eerst de Ostadestraat uit... daar is toch niks. En dan 't eerst de Govert-Flink, dat is altijd goedkooper dan de Jan Steen of de Van Wou.

En eerst goed uitkijken... een kamer en een dubbel alcoof of 'n kamer en een zijkamertje en een enkel alcoof... en geen fluweelen stoelen... met ontbijt... Jezes... wat een regen. Nou die Sam is ook een typ.

De Govertflink smal en grijs. Overal verhuurbordjes... 'een slaapkamertje te huur.' nee, dat is niks... 'gemeubeleerde kamers te huur.' Daar maar es effe kijken, dan druij je meteen wat uit... wat een regen.

Eén bel maar... dat is ook lollig, dan heb je altijd dat twee-en-drie-maal-gelellebel voor de bovenburen. Zelf is 't een hoog. Toch maar even bellen... één maal.

Van bovenaf, achter 't open-raam, maar geen hoofd eruit voor de regen....

'Wie is daar?'

Stap 't portiekje uit, waar 't net droog is en tegen die achter 't raam...:

'Juffrouw, ik wou de kamers wel eens zien.'

De juffrouw bekijkt van natte hoedentop tot afgetrapte en aangeslagen broekspijp.

'Die bennen al verhuurd.'

'En 't bordje staat nog aan.'

'Dat is van andere kamers... ik verhuur an meer dan an een.'

'Dan wil ik die andere kamers wel eens zien'....

Dicht 't raam. Maar met een toeslag nijdig van verrekenou en niet een zachte van ik-kom-open-doen.

Dus verder maar weer.

De regen nog erger geworden... 'een slaapkamertje te huur'... 'hier kunnen nette commesaals geplaatst worden.' Zal daar even inloopen en schuilen... over commesaals kan-je langer praten as over kamers. Maar even doen. Drie bellen deze keer. Het is twee-hoog, één rechte trap, een kromme, alle twee donker....

'Wie daar... wie is daar?'

'Ik kom de kamers zien'....

Een stilte, m'n capemantel en m'n hoed hangen druipend zwaar, in m'n hoofd een droog gevoel van moeheid, de grijze huizen aan de overkant tinteltrillen voor m'n brandheete oogen... 't trapgat gaapt donker naar boven... en altijd regent 't nog.

'Kom u maar boven, zegt moeder.'

'Goed juffrouw.'

Boven aan de tweede trap, kijkhangend naar beneden in de diepe trapdonkerte, een dikke juffrouw, met een bleekbol gezicht, natte oogies, pofwangetjes.

'Dag m'neer.'

'Dag juffrouw... uw dochtertje zei, dat 'k maar even boven zou kommen.'

'Moeder is binnen' snerpt pofwangige, gaat u maar naar voor.'

In de kamer zit de moeder, mager en 't dundonkere haar grijs.

'Gaat u zitte... m'neer. Jansie neim m'neer z'n keep d'ris af, maar knoei 'r niet mee, gaat u hier zitten... ik ben een beetje doof... hang 'm goed uit Jansie... dan kenne we praten... anders komme d'r valsche vegen in... u permeteert, dat ik met m'n werk doorga?'

Moeder stopt 'n kous. 'n Donker glimgroending strakspant over 'n koppie zonder oor, 'n groot gat in de hardige korstzool, uit de korte rok een groezelgrauwvoet met zwarte nageltjes.

'En u komt de kamers zien?' doofvraagt de oude en haar woorden cadansen met de stopnaald mee.

'Ja, juffrouw... voor m'n vrind en mij.'

'O, zoo... twee enkele heere, dat zou ons net goed lijke, u begrijpt as weduwe met een enkel meissie ka-je alles niet in je huis hebben'....

De pofwangetjes bollen op onbloosbaar, de natte oogies kijken naar 't kachelkje, aandachtig.

'Ziet u, 't bennen eigenlijk zoo zeer geen kamers, we hebbe alleen deze kamer en de slaapkamer van mij en van m'n dochter... nouw ja en dan nog zoo'n kolenhokkie. Maar op de zolder hebben we een snoezig kamertje laten afschieten... een aardig pappiertje an de muur'....

't Kachelkje brandt, een warme looming lijst in de kamer neer... van ver lijkt de ouddoove leuterstem te ledderen... ben moe en slaperig, mijn natte goed dampst zwaar.

...'een schilderijtje... u kan u wel voorstelle en Jansie kan 't u nog wel eris late zien.'

De lijzige warmte loomt, in m'n moebrandende oogen doffen de dingen zwaar... de oude is klaargestopt, schuift de vuilgrijze voet vlug in 't kousgat.

'U zal meer as 'n kind over huis zijn'....

Buiten regenklettert 't sarderig tegen de bedampte ruiten....

'Ja juffrouw, ik wil me d'r nog wel deris op bedenken, ik moet d'r ook nog met m'n vrind over prate'....

'Wil u niet eerst 't kamertje zien?'....

'Ik vrees juffrouw, dat 't voor ons te klein zal zijn... voor mij hindert 't niet, maar m'n vrind is student'....

'Moeder, neem u asjebliedt geen studenten in huis, dan bennen we in 'n dag met onze naam op straat.'

'Bent u ook student, m'neer?' leuterlijst de oude, terwijl ze rugbuigend d'r andere kous uittrekt en spant over 't kopje, 't rimpelgezicht naar mij vragend.

'Jansie, kijk eris of de kool al is doorgebrand'....

'Ik? nee juffrouw'....

'Nou Jans, nou zie je ommers zelf?'

'Enfin u hoort ervan... juffrouw, als u'....

'Uw keep m'neer?'....

'Ja, als u wilt'....

'Jansie, laat 'm niet langs de muren sleepen, anders bederf je m'n heele gang'....

Buiten weer in weer en wind... verderop. 't Is half twaalf al... de scholen loopen uit, de jongens lawaaiend met d'r jassen en keeps hoog-opgezeild, de wind d'rin en de korte tricotkuitbroeken flodderend... een paar andere aan de goot spatspelend met 't modderige stadswater. En vlak naast de school, 'kamers te huur.' Eén hoog, een net huis, in 't souterrain een boter- en kaaswinkel, in 't huis niets. Maar even bellen.

'Jè, wie is daar?'....

'Om de kamers... mevrouw.'

'n Kletterlachje... uit 'n andere kamer 'n kletterlachje, over de trapleuning leunliggen vier meisjes en hun lachjes rinkelen licht, tinkelend over mekaar heen....

'O, Joliette... 'n monsieur om de kamers... Odette ça te va à toi... mais non, mais non.'

't Licht schijnt achter me uit 't boventrapruit.

'Komt u maar even boven m'neer ah, mais non... de kamers zijn al verhuurd.'

Sta nog beneden aan de trap en begrijp, de wind waait net de deur in.

En een fijn bovenstemmetje en een ander en nog een ander....

'Wilt u de kamers niet zien... par nuit et par jour... mais Joliette... c'est pour toi Odette'....

Weer op straat. Regen en rommelende wind, al maar door, de kamerhuurbordjes nat... 'een nette commensaal

gevraagd'... 'hier kunnen nette commensaals geplaatst worden'... 'een slaapkamertje te huur'... 'gemeubileerde kamers te huur' No. 254 een hoog... onder een groentenhuis, drie bellen. Dat 's goed, maar dadelijk binnengaan.

Een vrouw, een ouë man, twee kinderen. Pieslucht.

'Dat 's me vader... vader 'n m'neer om de kamers... gaat u even mee m'neer.'

Het is achter. Een groote kamer en goed licht, een dubbele alcoof.

'Is 't voor u alleen, m'neer?'

'Nee, juffrouw, voor een vrind en mij, maar één kamer met 'n alcoof is ook heel goed.'

'Hoe vindt u de kamer... kijk is, u heb hier een prachtig uitzicht op de tuinen van de Jan Steen'....

'De kamer is heel goed, maar u begrijpt, ik moet d'r eerst nog eris met m'n vrind over spreken... die wil 'm misschien ook nog eens zien'....

'Ja, m'neer, daar kan ik niet op wachten, ik ben nog met 'n ander ook in besprek, en die komt morgenmiddag om uitsluisel.'

'Nou, weet u wat, dan neem ik 'm, maar wat ik zeggen wou, hoe zijn de burenen?'

'O, die bennen heel goed... maar apperepo m'neer, u denkt toch wel om 't statiegeld?'

'Ja, hoeveel is 't?'

'Vier gulden m'neer.'

'Vier gulden? dat is nogal veel.'

'Hoe kan u dat nou zegge, de huur is vijftien gulde voor een, en achttien voor twee, een week huur voor statie, dat is ommers altijd, en vier gulde is nog geen eens 'n week.'

Betaal, nog negen stuivers over.

'Nou, dan neem ik 't bordje maar af... dag m'neer... wanneer komt u d'rop?'

'Ik denk Maandag, maar misschien Zaterdag... reken u maar op Zaterdag, dat is beter, de boel is toch leeg... dag juffrouw.'...

'Dag m'neer.'

Dan vlug naar huis, al over twaalven... gauw even 'n ons worst meenemen.

En blij-vlug door den altijd nog raasruischenden regen naar thuis.' M'n keep over m'n arm, die zwaar werd en m'n jas doornat.

Sam lag op den grond achterover in een stel kussens z'n oogen droomvaag.

'Dàg.'...

'Goeiendag... ben je al terug?'

'Al terug?... ik ben goddomme doornat.'

'Regent 't nog zoo?'

'Nou of 't, heb je geslapen?'

'Ja... gesoesd, nou je 't zegt, hoor ik ook, dat 't regent... ben je klaar?'

'Ja, een prachtige kamer met 'n dubbel alcoof, zeg, en achttien pop, niet duur hè?'

'Nee, dat 's goed, wanneer gaan we d'r heen?'

'Ik dacht van Zaterdag... zeg, Sam, ik heb zoo bar gesjouwd, geef me 'n zoen.'

'Nee, hoor... neem d'r maar een als je zin hebt.'...

En over het bruine gezicht van Sam boog ik heen. Met een veerende borstbuiging boog hij op en gaf me een slag tegen mijn oogen aan, dat wit licht, geelwit voor mijn gezicht opfelde.

'Daar... daar'...

'Godschristes, zeg.'...

Verhuizen

De Flesch was an 't inpakken gegaan, maar Sam zei, dat ze toch niet verhuisde, en dat die heele inpakking niets anders was, dan een aanmaning, dat ze 't nou wis en waarachtig meende. Vrijdagmorgens toen ze afnam begon ze d'r weer over: 'As 't u 't zelfde is, verhuis u dan Zaterdag inplaats van Maandag; Maandagmorgen kommen de kruiers voor mij en dan is 't zoo'n eeuwige drukte, as d'r ook nog kruiers voor u kommen.'

'O, die ander moet zeker Zondagavond al kommen of Maandagmorgen, zeg Joop, we denken d'r niet an om eerder as Maandag te gaan.'

'Gut, denk u nou waarachtig nog, dat ik 't maar d'r om zeg, dat ik gaan verhuize, zeg u nou meneer Driesse, geloof u, dat ik u d'r zoo tusschen wil nemen?'

'Nou Sam, laten we dat nou maar schikken... juffrouw Bont, laat u dat maar aan mij over, u zal d'ris zien, hoe goed of dat terecht komt... schik dat nou Sam.'

'Schik niet, dat is nou juist de heele kunst, je moet maken, dat een ander altijd voor jou schikt, en jij nooit voor 'n ander... maar doe jullie voor mijn part, wat je wilt.

's Avonds overlegden we. Sam was heel kalm, hij had den heelen middag rustig gewerkt en we dronken saam thee nu in de zacht-gele intimiteit van de lamplichte kamer die zoo heelemaal in je kwam, tot je van-zelf zacht werd en rustigjes praatte met een haast-niet op en neer gaan van je stem....

'Zeg Sam'....

'Ja, boy, wat is 't... 'n zoen, weer, malle jongen?'...

'Ja, dat ook... maar zeg'....

'Toe nou, niet zooveel te gelijk... wat ben je toch een malle goeie jongen'....

'Ik hou zoo vreeselijk van je, Sam, je moet niet meer weggaan hoor, je moet ons nou altijd bij mekaar laten blijven'....

'Zeker... huil je nou weer... draai de lamp deris op en steek 't bureautje ook aan, dat halve licht maakt je zoo beroerd van binnen... zoo, en wat is d'r nou?'

'Denk je wel an 't geld voor de kruiers morgen? Dat wordt toch gauw een paar pop.'

'Heb jij niet meer?'

'Nee, ik niet... ik heb die vier pop aan dat andere mensch betaald, en 'n ons worst, ik heb net nog vier en dertig centen over.'

'Dat 's nou ook mal... ik heb ook net niks, Bob Helmers is bij me geweest en die het dertien pop geleend, tot Maandag'....

'Jezes, zeg, hoe moet dat nou?'

'Heb je niks meer om weg te brengen?'

'Niks als dat gouden ringetje uit de Transvaal, je weet wel, dat Nellie heeft meegenomen.'

'O, dat? Nou laten we dat dan effen naar de Gerard Dou brengen.'

't Regent zoo... 't regent zoo, laten we 't morgenochtend doen.'

'Nee, dat is te laat, toe nou.'

Het regenrotelde langs de ruiten en als Sam op straat was geweest, werd hij vaak zoo boos en zoo wild 's avonds. dat hij me sloeg. Klagelijk.

'Nee, we gaan'....

Geen mensch op straat, de witte lichten flatterden wild in de wind en wuifden hun lichtbossen door de donkere waterplassen heen en weer.

'Wat krijg je d'rop?'

'Een daalder... of misschien vijf en dertig stuivers, dat hangt d'r van af.'

'Zoo, nou moet je d'res hooren wat ik doe. Laten we nou rekenen, dat je op 't ringetje 'n daalder krijgt, ik heb nog 'n stuiver of vijftien en jij zeven, dan lossen we mijn klok; daar staat 'n rikspop op, en dan brengen we die naar de Marnixstraat, daar krijg ik d'r drie gulden op'....
't Regent zoo, laten we dat nou niet doen, ik ben zoo koud, we komen d'r nou immers toch wel.'

'Nee, laten we dat nou wel doen, die tien stuivers zijn gauw verdiend, zoo ver is dat nou ook niet, en die regen, nou ja, die regen... ik ga immers mee.'

Z'n fijne vleiing maakte mij flauw en van binnen streeelde zijn stem in mij.

'Goed, laten we dan maar.'

Op 't ringetje kregen we één vijf en zeventig en Sam brutaal in eens opdriestend, nou die wat inlost, eischte de klok terug.

Toen, door de regenPijp marcheerden we samen, de donkere Stadhouderskade dan.

Tegen de zwarte regenlucht geelde het pleklicht van de stad, bleek-goud, maar verder alles nat en zwart. En de kade leeggewaaid, en zwarter, waar geen tram meer liep te lichten.

'Sam.'...

'Ja, boy.'...

'Dàg... 'n eind hè?'

Mijn koudgerogende hand nam hij beet en hield hem vast, warm in de zijne, omdat hij z'n handen altijd in z'n zak had. Dicht naast mekaar liepen we voort, gebogen tegen de wind in.

Het Leidscheplein, mal-licht, schater-licht, de drukke tintellichtlachjes van de gloeilampjes en de witte kousjes en de kalme bleekblauwe doodslach van de boogbollen, die wit blauw-grijnzend schommelden op de wind.

De menschen vlug-an uit de zwarte pleinhoeken 't licht in, en weg weer in een andere donkerte. Op 't plein liet Sam m'n hand los en we liepen gauw schuin over, 't zwarte straatgat tusschen het witte Americainhotel en de

roode stadsschouwburg in. De Marnixstraat zwart met wat geel, stilte na 't pleingeluid, de kale boomen druipend van dichtebij; brandde druk de lichte muur van de suikerfabriek, het zwarte stuk er achter, spokig.

'Jezes, wat is zoo'n stad toch een beroerd beest'....

'Maak d'r 'n vers op'....

Verder weer in den regen, Sam had mijn hand losgelaten. De wind was driftiger geworden, de lantaarnvlammen flokkerden wuivender en spookten vlug-geel op de druipmuren of bogen voor de winddonkerte. Mijn mantel hing zwaar op m'n schouders, en ik kreeg een gevoel van loopen en niet weten waarheen.

Tot we er waren, eindelijk.

'Hoeveel moet d'r op?'

'Drie gulden.'

'Drie gulden, op dat ding? Vijf en dertig stuivers'....

'Nee, drie gulden, ik heb 't d'r laatst ook nog op gehad.'

'Laatst is nou niet... ja, of nee?'

'Ja, 't is goed, geef op maar'....

Weer in de ratelruischende slagregen, die viel en viel, ongebroken. Maar de wind nu achter ons. En terug weer 't heele eind.

En zoo stratenziek voelde ik me, alweer dat gevoel van loopen, en niet weten, waarheen, en 't lijmerige dikworden van je verhemelte en 't zware drukken van die hoed op je hoofd, die doorgedropen was tot binnen toe....

'Wist jij dat die Marnixstraat zoo'n end was?'

'Ja, jij niet... je bent d'r toch vaak genoeg voorbijgekomen.'

't Leidscheplein nu weer, naar hatelijk-licht, schaterhatelijk licht en weer het bleekblauwe wiegen op de wind van de witte grijnsbollen.

'Joop, boy, dat is nou ook beroerd, ben je d'r boos om?'

'Nee... mal hè, dat heele end nou voor niks... en nou hebben we nog niet genoeg... daar slaat-ie al net half negen.'

'Hindert niet... als je thuis komt, moet je dadelijk naar bed gaan, dan loop ik nog even naar Siep Reesink, die zal nog wel wat hebben'....

'Ja... ik ben zoo moei'....

'Kom maar dicht bij me lopen, dat is veel prettiger hè,... wil ik vannacht bij je slapen?'

'Nee, liever niet... dan kan ik heelemaal niet slapen'....

'Zeg Joop, nou moet je d'ris 'n mop hooren. Vanmorgen op de polikliniek, 'n vrouw met t.b.c., zeg en die wou zich niet uitkleeden, omdat ik d'r bij was, ik moest eerst weg... en prof. Pel razend... ze dacht, dat ik een neger was'....

'Godschristes'....

Heel dicht liep ik naast Sam en voelde al de loopbewegingen van zijn lijf. Een warme intimiteit, die me heelemaal beter maakte, en we waren twee dingen apart in de koude kilvallenden regen, waarvan we heelemaal geen last meer kregen.

We kwamen thuis lichtlustig en prettig.

Sam stak de groote lamp aan, ik deed m'n stijfharde regenrommelgoed uit en lui-lekker lei ik in 'n stoel.

'Ga nou naar bed... Joop, ik moet nou naar Siep gaan, anders is die naar de Pan.'

'Nou nog?'

'Ja, die is altijd an z'n werk tot 'n uur of tien, dat wist je immers ook wel.'

'Ja... ik zeg het zoo maar.'

'Malle jongen... ga nou naar bed.'

'Blijf je dan nog wat bij me zitten?'

'Ja, ga nou, je bent anders morgen veel te moe.'

In 't warmgeworden bed lei ik achterover, de lamp was afgedraaid en een donkere schaduwlichtschijn donsde op de dingen, die onduidelijk contourden. Op de stoel lag m'n witte omslagdoek... ik keek er naar en werd bang.

'Sam verleg die doek d'ris even... zoo... ja, zoo is 't goed... Sam, zeg, ben ik heusch anders dan anderen?'

'Ja, 'n beetje wel... maar praat daar nou niet over.'

‘Jawel... laten we daar nou wel over praten... hou je veel van me?’

‘Dat zeg ik niet, dat weet je wel.’

‘Net als ik van jou?’....

‘Begint 't vaste vragenlijstje weer... nou maar ik zeg 't niet... altijd 't zelfde.’

‘Toe zeg 't dan nog een keer... net als ik van jou?’

‘Nee... dat weet je wel. Nou zeg ik 't nog een keer... maar dat is voor 't laatst. Jij houdt positief van mij, en soms vind je 't prettig, dat ik bij je slaap, maar ik hou veel van jou... maar anders... ik vind 't goed, wat jij wilt, maar ik zal 't je nooit vragen, dat weet je wel’...

‘Ja’....

‘En, zie je, jij houdt ook wel eens van andere jongens, en ik zou dat nooit van een ander willen’...

‘Nee... alleen van mij’....

‘Ja... ik ga nog wel eris trouwen, echt gewoon trouwen met 'n boterbriefie’...

‘Toe nou’... dan is 't zeker tusschen ons uit?’

‘Goddorie wor-je ernstig? Nee, maar dan ga ik’....

't Gele lampenschijnsel bluschte en 't vochtig-natte donker golfde over me heen....

‘Sam’....

‘Ja’....

‘Dag’....

‘Dag... blijf niet wakker liggen hoor, als ik met Siep mee ga, wordt 't laat, dat weet je wel’....

De deur dicht. En in 't strakke regengeluid braken zijn voetstappen... tot hij weg was en 't donzige donker er alleen was... geluidloos.

Fel-wakker in het woelligwarme bed en luisterde. Maar geen geluid, alleen de ritselruischregen, maar dat was geen geluid om te luisteren, omdat het was als stilte, strak en geluideloos luidend. En weer luisterde ik, om iets te hooren, dat er niet was, tot m'n oogen pijnlijk scherpten van 't starende luisteren in de leegstrakke regenruischstilte. Wit-scherp, fonkelscherp deed 't zeer in mijn hoofd, en er was niets te hooren. M'n oogen

deden zeer... mijn handen klamden lam... in de zwarte stilte bewoog iets... zwart in zwart... warm zwart... op mijn borst zat het... er bewoog weer wat... weer... tot de heele diepgolvige nachtstilte bewoog... onzichtbaar, maar fluweelig-zacht vleigzwart-zacht. In m'n mond smaakte het weezoet... en ik kon niet bewegen.

Een zwartzware vrees lag op me... toen ineens sprong ik 't bed uit, heel met m'n slaapwarme voeten op 't fijnkille kamerzeil. Dat brak de zwarte bezetting... in mijn ooren bolde zacht iets op, zoals een zwarte modderbobbeltje uitbreekt. Hoorde de regen, een hond blafte. Lekker-frischkalm stond ik voor 't woelwarme bed met de schotsgeschopte dekens. Een prettig gevoel tintelde door mijn rug en langs mijn onderlijf. Naar bed wilde ik niet meer. Achterover op 't vloerkleed ging 'k liggen kijken naar 't kamerzwart, niet-voelend niet-denkend en zonder slaap en moeheid en van tijd tot tijd hoorde ik duidelijk de klok slaan tot 't half twee was. En toen voor tweeën kwam Sam thuis.

'Dag Sam... dag'...

'Wat... dag... waar zit je?'

'Ik lig'...

'Lig je niet in je bed? Wat is dat nou weer?'

'Nu, ik lig op den grond, wat lekker hoor... ik kan toch niet slapen en toen werd dat bed zoo warm.'

Sam stak z'n kamerlantaarntje aan. Fijntjes spoot 't gele lichtstraaltje door 't drabbige donker.

'Je moet toch naar bed'....

'Ga jij maar, ik heb niks geen slaap, ik lig net lekker, als ik slaap heb, zal ik wel te bed gaan.'

'Maar weet je dan wel, hoe laat 't is?'

'Ja, bij tweeën'....

'Nu dan, we moeten morgen vroeg op, zeg ik heb geld, tien pop... ga nou naar bed.'

'Sam, kom bij me slapen.'

'Weer wat nieuws, en net wou je niet, toen ik 't vroeg... wat ben je weer mal vandaag.'

'Nee net niet... toe doe 't nou - ik lig al... zeg, ik doe al m'n goed uit,... kom je nou?'

'Ja dadelijk, malle jongensvent'....

'Hindert niet, je hebt zelf gezegd, dat ik doen mag wat ik wil.'

'Ja, zeker, dat heb ik ook, maar ik wil toch liever niet nou.'

'Toe nou'....

In zijn armen lag ik - licht-bevend, heel dicht tegen hem aan en een rose tinteling liep onder m'n warme huid door....

'Sam, we doen toch eigenlijk niets ergs... ik hou alleen maar van je.'

'Ja zeker, het is niets hoor... je bent een beste boy'....

'Sam, ben-je heusch zoo leelijk als de lui zeggen?'

'O, jé, nog veel leelijker.'....

'En ik hou zoo van je, ik hou vreeselijk van je.'

Dan ineenend, niet-wetend waarom begon ik te huilen, ruw-snikkend-schokkend tegen hem aan....

'Wat is er nou?'

'Niks, ik weet 't niet... ik ben zoo moe... zoo vreeselijk slap'....

Over hem heen was ik weer 't bed uit.

'Wat ga je doen?'

'Ik doe m'n goed weer aan, ik ben zoo koud.'

'Joop, wat moet d'r toch van jou worden. Je bent zoo'n knappe baas, en dat eene bederft alles. Nu ben je morgen weer heelemaal overstuur.'

'Misschien niet... laten we maar gaan slapen.'

Bedroefd, met een diep-innig smartgevoel om mij, slieden we in. Een haan kraaide en kraaide voortdurend schel, rood door de zwarte regenruiseling heen.

Zwerfdag

Toen ik wakker werd schemerscheen 't twijfellicht van den na-herfstmorgen in de kamer, maar de alcoof was nog donker, dieper in zwart. Sam zat op m'n bed.

'Jopie, toe nou, sta nou op'....

'Heb je me geroepen?'

'Ja, we gaan, weet je wel hoe laat 't is?'

'Nee... vroeg nog... zijn de kruiers d'r al... regent 't weer zoo erg?'

'Asjeblijft, zeg, 't stort, hoor maar d'ris... kom d'r nou gauw uit, 't is over half tien, ik heb je maar zoolang laten liggen, maar nou moet je d'r toch ook uit... de heele boel is al ingepakt.'

'Ja... ik kom.'

In de rommelkamer stonden we vlug even te eten. 't Regende wel en feller nog dan gisteren, maar 't lichte was lichter-wit, dat de heele week groezelgrijs was geweest, de hooge huizen stonden helder-gespoeld in 't doorgeregende zonnlicht. Maar zonder zon.

'Kijk eris Sam, wat 'n grappig wit licht, net of de heele zaak schoongewasschen is... gek, hè, dat 't met dat licht zoo regenen kan.'

'Ja, regende 't maar niet... zeg, daar heb je de kruiers... wil je nog naar de Flesch gaan?'

'Och ja, laten we d'r maar even goeiendag zeggen... zoo bar is ze toch voor ons ook niet geweest... ik zal d'r maar even roepen... juffrouw Bont'....

'Ja, m'neer'....